

va forma o clasă puternică de muncitorime. Statul modern nimicește ideologia militaristă, feudală și clericală, este prin urmare o necesitate europeană ca să se formeze un stat mare românesc, care să nu se poată militariza și feudaliza niciodată. Nu este argument de dificultate nici acel, că, prin formarea unui nou stat român se va îmbogăți și cultura omenească prin o nouă forță și un nou element stimulat. Mai avem argumente și sociale și politice și etnice, pe care le putem generaliza într'unul singur: un popor decentralizat nu-și poate dezvoltă niciodată particularismul național spre binele omeniei întregi. Este naiv contraargumentul că noi, Românii din Ungaria, ne unim cu un regat... „Regatul” în geneză și în principiu nu poate fi acceptat de socialism. Dar până ce în Europa există regate în cadrul cărora trăiește vieată deplină socialismul (Belgia, Anglita, Italia, Spania), socialiștii români nu pot fi mai inconsecvenți ca frații lor din Belgia, Anglita, Italia și Spania. Și dacă provinciile austro-italiene democratice s'au putut uni cu Italia, de ce socialismul român din Ungaria, să susțină tradițiunea istorică maghiară chiar pe bază socialistă? Acest unic contraargument să spulberă. Firește, socialismul român își are idealul său propriu zis, pe care îl va pune în praxă imediat ce va dispune de forța necesară. Dar până ce nu este decât un argument pentru a nu ne uni, iar există mii de argumente care pretind unirea tuturor Românilor, socialismul român din Ungaria este silit ca să contribuie fără șovăire la înfăptuirea idealului unirei tuturor românilor.

Alba-Iulia socialiștilor români este deci învingerea curentului socialdemocratic, și la Alba Iulia este recunoscut ca factor serios partidul socialdemocrat român. La Alba-Iulia s'a asigurat viitorul muncitorime românești și dacă unii încearcă să disprețuiască pentru aceasta pe tovarășii noștri români, servesc pe ascuns chiar cauza păcătoasă a Ungariei istorice și feudale.

„Ocuparea militară a Ardealului și muncitorimea”.

Sub acest titlu a apărut în organul socialdemocrat din Budapesta: „Népszava” un articol al tovarășului Dr. Zoltán Rónai, în care s'aduc grele învinuiri elementelor democratice românești. — Articolul în principiu discută ca fapt statornic: ocuparea militară a Ardealului și înscrie în detrimentul democrației câteva măsuri militare provizorie. Tovarășul Zoltán Rónai prea bine știe ce s'a întâmplat în Ar-

deal. Sute de bande înarmate au asediat orașele și au nimicit bunurile sociale. Au fost distruse sute de ateliere și în loc de dictatura proletariatului, s'a impus dictatura bandiților.

Nu suntem nici noi încântați de ocuparea militară, căci astăzi, în epoca civilizației se poate lupta și fără ghiulea și cartuș. Nu vrem să aducem elogii idealului cazonic, căci doar în programul lui Wilson este chiar esența dezarmarea generală. Dar și tov. Rónai va ști, că armatele române au pornit la porunca Ententei, așa dar pentru toate faptele ei este responsabilă în măsura cea mai mare însăși Ententa. Și dacă Ententa democratică, a putut consimți cu o acțiune militară draconică, provizorică însă, noi socialiștii români avem o singură datorie, ca să precipităm evenimentele și să înlocuim cât de curând imperiul militar, c'un imperiu civil. A pune și de astădată vina în căruța celor doi tovarășii, care fac parte din Consiliul dirigent, ar vrea să fie un nou argument, că noi, socialiștii români conlucrăm c'un guvern burghez fără nici o rezervă. Dar pentru numele lui Dumnezeu, cine să reprezinte interesele muncitorime în Consiliul dirigent: doi canonici, ori alți doi reprezentanți ai ordinii sociale vechi? Și nu este destulă garanță personalitatea intransigentă a tovarășilor din Consiliul dirigent, că în cazul, dacă tovarășii vor observa stăpîrea elementelor democratice în noul stat, vor putea lupta nu numai cu argumentele lor personale, ci c'un întreg partid bine organizat? Nedumerirea tovarășului Rónai față cu stările din Ardeal ar fi îndreptățită numai atunci, dacă stările de azi ar fi definitive. Până ce însă problemele sunt în embrion, tov. Rónai nu poate face pe profetul, căci și noi dorim ca din noua constituție română să nu se nască un monstru reacționar, cu cap diform, și cu sbiciul și cu sulfa în mâini.

O grozavă vărsare de sânge în Arad.

Sălbătăcia șovinistilor.

Generalul Berthelot, comandantul armatelor Ententei din Balcani a plecat zilele trecute spre a vizita Banatul, părțile ungurene locuite de români și Ardealul. Trecând prin Timișoara, Lugoj, Caransebeș, a ajuns Sâmbăta trecută noaptea la Arad. A doua zi dimineața poporul român, adunat pentru primire a ieșit spre întâmpinarea generalului. S'au rostit câteva vorbiri, pe urmă generalul Berthelot a plecat spre hotelul Crucea Albă, urmat de mulțime. În vreme ce dânsul a descins la hotel, publicul român a rămas pe piața din față, unde s'a prins în horă. Deodată apare o ceată de de-

monștranti maghiari, în frunte cu un steag se așează în apropierea românilor. Scandalul era gata. Prin strigăte și prin insulte aruncați din ambele părți, se produse o gălceavă grozavă. Mai multe împușcături fură trase din partea demonștrantilor maghiari. Mulțimea românească încercă să se refugieze, dar din toate părțile se iviră indivizi înarmați cu puști și mitraliere atacând pe români. Măcelul luă proporții grozitoare.

Știrile sosite din Arad spun, că încăierarea aceasta turbată s'a terminat cu cinci morți vreo 12 răniți.

Nu putem ști precis ce s'a întâmplat la Arad. O comisie de cercetare a fost trimisă acolo care va descoperi pe vinovați. Dar și până atunci putem spune, că acestea sunt roade șovinismului turbat, care nu voiește să recunoască dreptul la vieată al altui neam și că cu puterea armei voiește să-și facă dreptul. Faptul, că morții și răniții din Arad sunt români, dovedește că împușcăturile s'au dat de partea șovinistilor maghiari, cari nu pot să împace nici cum cu ideea, că azi neamul românesc a devenit liber și singur stăpân soarta sa.

Turburările de felul acesta sunt cu atât mai regretabile, căci îngreunează și chiar fac neputință o înțelegere între români și maghiari de aceea ar trebui ca guvernul maghiar din Budapesta să se folosească de toate mijloace și să pedepsească aspru pe acei huligani, care provoacă asemenea grozăvenii.

Ce spun maghiarii?

După versiunea gazetelor maghiare, ciocnirea sângeroasă între români și unguri s'a produs astfel:

Românii au început să cânte imnul național român, la care au răspuns ungurii intonând imnul lor național și cântecul lui Kossuth. Piața a fost plină de steaguri ale statelor Ententei, și nu se vedea nici un tricolor ungurenesc. Deodată un soldat săcui a scos la iveală steag maghiar. Români au isbucnit în strigăte ostile. S'a produs un tumult grozav. La poliție s'au declarat mai târziu, că trei ofițeri români au îndemnat mulțimea să smulgă steagurile ungurene. Acești s'au năpustit asupra soldatului i-au luat steagul, pe care l'au călcat în picioare. Soldatul săcuiesc a ridicat iară steagul. Ungurii zic, că românii au tras atunci mai multe focuri asupra steagului. O încăierare nu se mai putu să se înlăture. O parte din norod voia să se îndepărteze. Se zice (adecă ungurii zic) că un ofițer român a dat poruncă să tragă o sală de foc dar se țieluie în aer, în mulțime produs o mare panică. Un detectiv a aler-

FOILETON.

LITERATURA ȘI SOCIALISMUL.

De: ȘT. D.

Literatura modernă este înrudită cu ideea socialistă. Premergătorii culturali ai marilor popoare, au luptat totdeauna pentru desrobirea muncitorime și artistul adevărat nu este niciodată lacheul servilismului, căci fără de libertate nu există cultură, iar apărătorii adevărați ai libertății sunt muncitorii.

În Anglia, țara democrației și a culturai, unde a putut ajunge ministru un Burns și unde începând dela Oscar Wilde până la Bernard Shaw fiecare scriitor modern este prietenul socialismului s'a putut forma dela început o literatură socială. Liberalismul englez, disprețuit de maniacii teoriilor germane, s'a manifestat în lucrările celor mai mari scriitori englezi și alături de odele patriotice ale lui Kipling, au răsărit grandioasele satire ale lui Bernard Shaw. În Italia proletariatul s'a putut bucura de genialitatea unei Annie Vivanti și Ada Negri, iar mai în urmă de opera lui Giovanni Verga, ca să-i urmeze ceilalți moderniști: Roberto Bracco, Lem Benelli. Vedem în Franța blocul de marmură ridicat de operele clasice ale lui

Anatole France, care singur înseamnă mai mult ca artist și socialist, decât toată literatura ce-o produce industria literară de prin fabricile de versuri ale patrioților exaltați de speța lui Barrès și d'Annunzio. Anatole France este argumentul cel mai prețios pentru cei ce — în lipsa priceperii — disprețuesc socialismul. Dacă France a putut eterniza cu satiră superbă luptele proletarului, dacă un France se identifica cu suferințele proletariatului, dovadă, că arta adevărată nu poate avea altă tendință, decât aceea ce-o are și socialismul: de a ridica nivelul cultural al fiecărui popor la idealul înfrățirii și libertății omenești. Și i-am putea trece în revistă pe toți ceilalți artiști ai lumii, care au fost și sunt luptători pentru ideea socială, pe un Upton Sinclair, Maeterlinck, Gerhart Hauptmann, Romain Rolland, Jack London, Arthur Schnitzler, ca să putem constata, că și la noi românii, artiștii adevărați au consimțit cu durerile lumii mari. Eminescu este poetul suferinței omenești și versurile lui sunt izvorite din profunda emoție sufletească a artistului, înrudit cu frații săi străini de limbă și neam. Vlahuță, Coșbuc și Caragiale, nu trec indiferenți pe lângă suferințele poporului, care este nu numai atunci proletar dacă rătăcește prin

fabrici, ci și când îi picură fruntea de asud ori i se rebegesc mâinile de frig. Și cum a nu este decât un eflux al sufletului omenească ea nu poate savura decât un singur ideal: alui înfrățirii între oameni, vechiu și vast program al tuturor sufletelor bune.

Încetul cu încetul, se va porni prin urmări și la noi românii curentul sănătos al literaturii moderne, ca să se răstoarne vechile forme terare, care să adăpau din izvorul minciunii și al tradițiilor păcătoase. Astăzi nu poate avea îndreptățire literatura de fraze, conștiința clasei muncitoare nu se poate înverti cu cuvintele fățarnice ale scriitorilor viniști. O poezie, ca și o floare numai atunci are preț, dacă se poate bucura de frumusețea ei oricine, și ori cât de frumoasă este floarea artificială, noi preferim pe cea naturală. Astfel în literatură nu vom mai tolera artificialismul odios al șovinistilor, care blastă neamurile și aruncă noroi în fața celor care propagă buna înțelegere între oameni, ci o luțiușă ne silește ca să strivim literatura ocazie și pe poezii acesteia să-i poftim din biserică artei, unde noi muncitorii, întotdeauna să căutăm altarul frumuseții și nu icoana regilor.

telefoane la căpitanul oraşului, Bithner, ca să trimeată trupe într'ajutor. Dar înainte de aceasta a telefonat avocatul român Dr. Sever Mică, la comandamentul gardei naţionale române, ca acesta să trimeată trupe române. Când a sosit poliţia, liniştea părea restabilită. În vremea aceasta generalul Berthelot plecă cu automobilul în oraş, să viziteze pe episcopul român Ignatie Pop.

În vremea aceasta au venit către hotel foarte mulţi soldaţi unguri înarmaţi, iar soldatul se împuşcă, în mod provocător ridică steagul unguşc deasupra mulţimei. Ungurii zic că locotenentul român Mareşescu în frunte cu 15 gârzişti români a provocat mulţimea să se risipească. Ea refuzând, locotenentul ar fi dat ordin să se împuşte în mulţime. Dacă aceasta ar fi adevărată, adevărată, cum se poate vedea din morţii şi răniţii, în această incurcare sunt cea mai mare parte români, iar nu unguri.

Neînţelegeri în sânul guvernului maghiar.

Partidul socialdemocrat e stăpân pe situaţie în Ungaria.

În Ungaria situaţia e astfel: Partidul socialdemocrat s'a întărit atât de mult, încât e singurul partid în ţară, care are puterea de lipsă să îndeplinească ceea ce voeste. Partidele burgeoaze nu privesc cu ochi buni întărirea aceasta şi ar dori să pună stavilă tuturor reformelor democratice ce le înfăptuieşte partidul socialdemocrat. Mai cu seamă reforma agrară ar dori să facă în aşa fel, ca prin ea să nu fie atinsă proprietatea privată a pământului, adică să se lăse ceva pământ ţăranului, însă rânduiala de acum să rămână în mare parte neschimbată. Partidul socialdemocrat doreşte însă o reformă cu mult mai radicală, adică cere ca regulamentul marilor proprietari să treacă în proprietatea statului, iar statul să împărtească acest pământ, dându-l în arândă vecinică.

Din cauza aceasta s'au iscat neînţelegeri şi în sânul guvernului. Unii dintre membrii guvernului: Batthyányi, Lovászy şi Bartha şi-au dat demisia şi-au eşit din guvern. Aceştia au început acum lupta pe dinafară contra guvernului. Se prevede însă că lupta aceasta a lor nu va duce la vreun rezultat, căci partidul socialdemocrat e azi atât de puternic, încât cu orice va respinge orice atac.

*

Guvernul maghiar a hotărât ca în decursul lunii Ianuarie să se facă alegeri în Ungaria. Alegerile se vor face pe baza dreptului de vot universal, egal şi secret, dându-se drept de vot şi femeilor. Va fi drept de vot proporţional, adică se va face cu puţinţă ca şi minorităţile să-şi aibă reprezentanţii în parlament.

Se înţelege că alegerile acestea se vor face numai pe teritoriile locuite de maghiari. În Ardeal, Banat şi ţinuturile locuite de români din Ungaria, cari teritorii s'au alăturat României, alegerile se vor face pe baza dreptului de vot prelucrat de Consiliul dirigent român din Sibiu. Tot asemenea nici pe teritoriile alăturate la statul ceho-slovac nu se vor face alegeri pentru parlamentul din Budapesta.

Congresul tovarăşilor din România.

Partidul socialdemocrat împreună cu sindicatele muncitoreşti din România au conchemat pe zilele 6, 7 şi 8 Ianuarie 1919 un congres în Bucureşti.

*

Lupte grele duc tovarăşii din România.

Ni se scrie şi ni se vesteşte că ei duc lupta cea mai grea pentru îmbunătăţirea sortii clasei muncitoare. Breslele toate una după alta stau în grevă, silind astfel pe capitalişti a le da un salariu mai corespunzător împrejurărilor grele de acum.

Sperăm şi dorim ca tovarăşii noştri să triumfe în lupta lor. Cu nerăbdare aşteptăm ca să ni se dea puţinţă să luptăm şi să lucrăm cu dânsii împreună într'un mare partid socialdemocrat şi într'o mişcare sindicală unitară din întreaga Românie, pentru desrobirea şi fericirea clasei muncitoare şi pentru înfăptuirea idealului nostru mare şi sfânt: lumea nouă şi socialistă.

Înaintarea trupelor române.

Ocuparea Clujului.

Trupele româneşti au ocupat săptămâna trecută oraşul Cluj. Zilele acestea vor ajunge şi la Oradea-Mare.

Comandamentul din Sibiu al trupelor româneşti, cari operează în Ardeal, a ordonat ca pretutindeni să reintroduce cenzura şi se opresc orice întruniri politice.

Prin aceasta Ardealul şi părţile ungurene ocupate ajung din nou sub dominaţie militară, întocmai ca şi înainte de revoluţie.

Aşteptăm ca Consiliul Dirigent să facă tot ce e cu puţinţă ca starea aceasta de nesuferit să înceteze cât mai curând şi armata să nu facă cu neputinţă orice mişcare liberă a cetăţenilor.

Introducerea administraţiei româneşti în Ardeal.

Numirea de prefecţi români în comitatele alăturate la România.

Consiliul dirigent român din Sibiu a hotărât să preia administraţia pe întreg teritoriul ce s'a alăturat la România. Pentru acest scop a numit *prefecţi* noi (în locul *fişpanilor*) la fiecare comitat, cari vor prelua apoi toate celelalte oficii de stat, obligând pe funcţionari să se supună ordinelor Consiliului dirigent.

În locul *fibirărilor* de până acum se vor numi *subprefecţi*, iar în locul notarilor dela sate *secretari comunali*.

Congregaţiile comitatense vor fi dizolvate, tot asemenea şi reprezentanţile comunale, cari toate erau alcătuite pe baza virilismului odios.

În fiecare sat se vor numi secretari comunali şi primari noi, cari vor conduce treburile administrative în mod treacător, până ce se vor putea face şi alegerile comunale pe baza dreptului de vot universal.

*

Preluarea justiţiei.

Tot asemenea va fi preluată şi justiţia în teritoriile acestea. Toate tribunalele şi judecătoriile cercuale vor fi supuse Consiliului dirigent din Sibiu. În ţinuturile româneşti se va nizu ca judecătoriile să devină cât mai repede curat româneşti, numindu-se pretutindeni juri români, iar în ţinuturile unde locuiesc alte naţiuni, se va respecta şi la judecătorii limba poporului.

ALEXANDRU PETŐFI APOSTOLUL.

ADUCERE DIN ORIGINAL DE ŞT. O. IOSIF.

17

Dar în castel era şi o fiinţă,
Care l'cinstea pe omul
Poporului, ca şi poporul însuşi,
Ce bucură din inimă
Când auzea, că-l laudă
Că o durea, când îl vorbeau de rău.
Că era fiinţa asta,
Care n' aşa lumină stranie
Chicise totuşi adevărul?
Că era?... Domniţa din castel.
Că putea fi altul!
Că sfântă inima femeilor,
Că trăină egoismului;
Că tot ce-i frumos şi bun,
Că dreptatea prigonită
Că aşteşte 'ntotdeauna
Că colo mântuire.
Că sfântă, sfântă inima femeilor!

Că în bănuia notarul.
Că are un prieten
Că în castel, acolo,
Că blăşşa frumos protector!
Că celăzuse pe copila
Că dată, se plimbă prin sat;
Că în castel, cum stă la geam
Că se uită peste câmpie.
Că când o vede, cădea pe gânduri,
Că atunci un simţământ ciudat
Că ridica în inimă-i
Că îşi zicea:

Nu-i omul numai cetăţean,
Ci mai întâiu de toate-i om;
În totdeauna pentru alţii
Şi niciodată pentru tine?
Sărman orfan, când vei trăi
Tu pentru tine singur?
Ori vei avea tu vreme să trăieşti?
Tu îţi împarţi inima ta la toţi,
Dar îţi va da cineva ţie
Inima sa măcar pe jumătate,
Sau numai o privire chiar,
Din care să poţi bănuşi şi tu,
Ce este fericirea?...
Mi-e însetată inima, atât de însetată,
Că ar svântă potopul,
Şi nici un strop de rouă,
Nu-mi pică niciodată!
Fii mulţumit cu soarta ta, băiete,
Supoartă-ţi viaţa ta cea aspră;
Pe alţii fereceşte-i, dacă poţi,
Şi tu rămâi singur nefericit.
Fii tu pământ ce dă bucate,
Pe care alţii le culeg,
Fii lampă, care luminează altora,
Pe când se mistuie de propria i vâpaie!

Un geniu bun sau rău făcū aşa,
Că fata se 'ntâlne cu el,
Şi-au stat de vorbă...
Ce scurtă fuse întâlnirea
Şi ce puţin vorbiră!
Dar ei de-atunci se vedeau mai des,
Din întâmplare ori chiar dinadins?
Nici ea, nici el nu-şi dădeau seamă.
Tot mai prieteni, mai încrezători
Vorbeau ceasuri întregi acum.
Ci despre dânsii nu vorbeau de fel.

Dar într'o zi (copila îl rugase
Ori inima i s'a deschis ea singură,
Nu ţine minte) tânăru
Şi-a povestit viaţa.
A povestit, ce singur e pe lume,
Că nu e om şi nici n'a fost vreodată,
Care să-i zică frate sau prieten,
A povestit, cum îi veni aminte,
Că un tâlhar l'a fost găsit pe stradă,
Apoi o cerşetoare l'a găsit,
Apoi cum a crescut ca servitor;
Furând, cerşind, slujind... aşa trecu
Copilăria şi junetea lui
A povestit mizeria îngrozitoare,
În care a trăit copil
Şi chinurile sufletesti,
Ce 'mpovărara tineretea lui,
Şi cari sunt mai îngrozitoare
Decât mizeria.
Şi când îşi revăzū trecutul,
Jos în prăpastia, din care se urcase,
În care ca o apă neagră
Urlă potopul chinurilor sale:
Pierzându-şi cumpătul, din ochii lui
Sbucniră lacrimi peste lacrimi,
Ca armia pusă pe goană...
Şi plânse lângă el, copila.

XIII.

Din ziua asta chiar, avū
Cu tatăl ei altă purtare.
Semetul nobil îl chemă la sine
Şi îl muştră amarnic,
De ce arată căi greşite
Iobagilor,
De ce îl chiamă la răscoală; (Va urma).

Stările din Valea Jiului.

Numirea unui comisar al Consiliului dirigent la Petroșeni. — O deputație a muncitorilor la Sibiu. — Consiliul dirigent se îngrijește de hrana muncitorimei.

Valea Jiului e mărgăritarul Ardealului. Și mai cu seamă acum Valea Jiului cu minele sale de cărbuni, e motorul întregului nou stat român, căci fără cărbunii de aici trenurile n'ar circula, fabricile n'ar lucra și nici o consolidare nu s'ar putea face.

E de cea mai mare însemnătate deci faptul, ca muncitorimea din Valea Jiului să fie mulțumită și provăzută cu toate cele trebuitoare, ca să poată lucra în liniște și bună rânduială, producând cât mai mulți cărbuni.

Se pare că acestea le-a avut în vedere Consiliul dirigent din Sibiu, când a trimis la Petroșeni un comisar special în persoana tovarășului *Valer Pop*, care să se îngrijească mai cu seamă de hrana muncitorimei. Numitul tovarăș și-a și început deja activitatea.

Săptămâna trecută o deputație a muncitorimei din Valea Jiului, condusă de tov. Pop, a venit la Sibiu, ca înaintea Consiliului dirigent să și spună dorințele. Deputația a fost primită de întreg consiliul. Tov. Pop și *Szedlacsek*, președintele organizației din Petroșeni, au arătat pe larg, cari sunt stările din Valea Jiului. Ei au spus, că acolo revoluția a decurs în mod cu totul pacinic. Nu s'a întâmplat nici o turburare și nici un jaf, căci muncitorimea organizată a știut și a putut să înfrâneze orice pornire nechibzuită. Această liniște și ordine se va putea păstra și în viitor, însă muncitorimea cere să i se asigure un traiu omenesc, iar trupele române ocupatoare să nu împiedece întru nimic libertatea de organizare. Producția de cărbuni se va mări chiar, dacă muncitorimea va fi provăzută cu hrană îndestulătoare. Muncitorii din Valea Jiului, atât românii cât și maghiarii sunt toți socialiști conștienți, ei sunt tot frați și n' n'ouă țară românească pretind toți aceea ce au pretins și în Ungaria: *răsplata cuvenită a muncii lor.*

La aceasta a răspuns d-l *Dr. Iuliu Maniu*, președintele Consiliului dirigent, care a asigurat delegația, că cererile ei vor fi îndeplinite. Dânsul a spus: Noi toți câți suntem aici, suntem muncitori. Toți prin muncă ne-am ridicat și prin munca depusă am câștigat încrederea poporului, care ne-a încredințat cu conducerea destinelor sale. Noi suntem convinși, că un stat numai așa poate exista, dacă are de temelie munca și libertatea. De aceea știm să apreciem pe aceia, cari prin muncă își câștigă pâinea de toate zilele. Cererile d-voastră vor afla totdeauna cea mai binevoitoare ascultare la noi și prin fapte iar nu prin promisiuni vom dovedi, că purtăm grija de interesele muncitorimei.

După vorbirea d-lui Maniu, a urmat o convorbire mai lungă cu membrii delegației, cari toți spuneau cât e de arzătoare lipsa de hrană acum în Valea Jiului.

În urmă aflăm, că Consiliul dirigent a și dispus ca muncitorimea din Petroșeni și jur să fie provăzută cu alimentele de lipsă. Au fost trimise peste 20 vagoane de făină, apoi unsoare, petrol și altele.

Tot asemenea s'a dat ordin comandantului militar din Petroșeni, ca muncitorimea să nu fie împiedecată în ce privește organizarea ei.

Cătră învățătorii români din Ardeal.

Fraților!

Popoarele, cari până ieri gemeau sub povara cătușelor robiei trupesti și sufletești astăzi sunt libere și singure își croiesc o soartă mai bună. Pe noi învățătorii, cari cu deplină satisfacție ne putem număra între cei mai aproape de inima poporului, ne-au surprins neorganizată aceste vremuri de înălțare sufletească.

Ademenirile și sistemul rușinos al asupritorilor noștri de ieri, ne-au ținut până azi răzleți și încătușați. În butul tuturor legilor și ordinațiilor draconice totuși fiecare învățător în

cercul său de activitate și a pus toată energia și inima caldă plină de iubire de neam în serviciul binelui obștesc.

Adevărați martiri ai neamului am fost noi învățătorii. Nouă ni s'au închis școlile și ni s'au deschis temnițele. Noi am fost numiți de trădători ai patriei. Mulți dintre copiii și familiile învățătorilor români au îndurat cele mai negre neajunsuri, căci învățătorul român și în decursul războiului a trebuit să se jertfească pe sine pentru popor.

Totuși învățătorul român, cu tăria Apostolilor a suportat toate neajunsurile și batjocurile în tăcere, muncind și luptând cu greutatele existenței, a luminat poporul și a sădit și susținut într'ânsul dragostea de neam, carea acum se manifestează — prin fapte — în mod atât de impozant.

Visul nostru s'a împlinit!

La Golgota românilor, în Alba-Iulia, s'a decretat în fața lumii unirea tuturor românilor.

Astăzi poporul român eliberat își aranjează liber un viitor mai fericit și noi învățătorii, cari facem parte din acest popor, avem datorința, ca înțelegând spiritul vremii să ne organizăm în cadrul luptătorilor pentru dreptate, căci sistemul falimentat și stările de renaștere ne impun și nouă cu totul alte orintări și directive.

E firec, că noi înșine să ne alegem ținta și mijloacele prin cari voim, ca fii adevărați ai neamului, să concurem la propășirea și bunăstarea poporului român, care de atâtea veacuri a fost subjugat și folosit de străini.

Noi avem datorința acum, ca organizându-ne și întrunindu-ne în o gardă puternică, să discutăm modalitățile, să stabilim directivele impuse de spiritul vremii și de împrejurări, prin cari să pregătim și să dăm poporului românesc educațiunea recerută, ca cu demnitate să se poată folosi de roadele libertății și să aibă loc între celelalte popoare culte, ale apusului civilizată.

Atunci va fi România-mare fericită, când toți fiii ei vor fi luminați și deșteptați. Și învățătorimea va avea încă grea misiune, ca să vindece ranele produse de sistemul barbar al asupritorilor noștri, cari intentionat au ținut poporul în întunec, ca cu atât mai efectiv să-l poată exploata.

Deci în deplina cunoștință a chemării noastre de adevărați luminători ai poporului, conduși de gândul de a concurge fiecare în parte la opera mare de organizare a poporului român din Transilvania, Ungaria și Banat, vin cu modesta propunere, ca în scopul conchemării congresului a tuturor învățătorilor din aceste ținuturi, domnii președinți ai reuniunilor învățătoresce existente să între fără amânare în pertractări unii cu alții, în scopul conchemării cât mai în grabă a congresului tuturor învățătorilor români, în care congres să se aleagă dintre învățători diferitele secții, cari apoi să dezbătă toate chestiile pedagogice, administrative și sociale ale instrucției și educațiunei moderne.

În acest congres să cerem, ca în locul garnizoanelor și temnițelor încăpătoare să se înființeze în fiecare sat școli, iar învățătorilor să li se deie posibilitatea a se cultiva și perfecționa mai departe în folosul școlii. Să nu mai fie silit învățătorul a-și cheltui timpul liber tăind lemne și sbuciumându-se cu nevoile existenței, ci retribuindu-l cinstit, toată știința și energia sa să o poată depune pe altarul sfânt al culturii.

Atunci va fi poporul român fericit, când va fi pe deplin luminat și-și va cunoaște chemarea sa în societatea omenescă.

De școli bine organizate și de învățători luminați are lipsă acum poporul și acestea cu atât mai ușor i se va putea da, căci molochul militar, carele înghiețea până acum aproape toată sudoarea țaranului, s'a prăbușit.

Viitorul e-al culturii.

Să nu întârziem dar nici un moment!

E vorba de viitorul neamului și al nostru propriu. Cei chemați să fie la locul lor. E timpul suprem, ca și învățătorimea să-și croiască și să-și asigure un viitor mai corespunzător poziției sale sociale. Am fost destul unealta streinilor!

Să ne vedem la congresul învățătoresc!

Bocșa montană, la 10 Decembrie 1918.

Ioachim Perian, învățător.

Sculați din somni!

(Muncitorimei ce luptă.)

Desmoșteniți ai unui neam
Ce și-a 'necat nădejdea 'n sânge
De mila îndurării voastre
O lume 'ntreagă astăzi plânge,
O lume 'ntreagă se aprinde
De ruga voastră umilită,
Nădejdea ce o nutriți de-un secol
Azi veți lăsa-o ofilită?

Din jalnicile voastre lacrimi
Au răsărit câmpii de milă,
În cruda sortii răzbinare
Călăii morții vă împilă.
Voi pentru țară vă luptați
Și 'n țara voastră n'aveți țară,
Stăpânii voștri de sânge lacomi
În lanțuri grele vă legară.

În pieptul vost s'a stins nădejdea
Ca 'n codrii frunzele de toamnă,
Și dorul vost de răzbinare
Nimic în ochii voștri nu 'nseamnă;
Voi fiii unui neam războinic
Voi v'ați luptat pentru 'nfrățire
Și țara sfânt ați apărat-o —
Ș'acum în schimb desmoștenire??...

Sculați din somnul vost de moarte
Și prindeți armele în mână,
De fulgerul iuțelei voastre
Să salte inima română!
Nu mai dormiți sub glia sortii
Lăsați a voastră lașitate:
Desmoșteniți, e timpul astăzi
Să cerem lumii libertate!!!

Bălgrad.

Iustin Ilieșiu

Judecătorii socialismului.

În Nrul 16 din 15/28 Noembrie a ziarului „Românul” din Arad a apărut un articol intitulat, „Socialiștii români” și iscălit de d-l Clopoșel.

Nu ne-am fi ocupat cu susnumitul articol, dacă autorul lui n'ar fi căzut în grave contradicții, cari s'ar părea că ar compromite într-o câțva ideea socialistă, idealul mareț din clasa muncitoare și-a făcut un crez, și a luptat zecimi de ani, și care e departe de a se fi realizat odată cu constituirea statului național unitar român. Statul burghez din zilele noastre nu este altceva decât organul unei minorități politice, și în detrimentul marelui mulțimi.

Iar azi în urma marelui catastrofe universale când clasele burgheze caută să ia tot mai mult în considerare cerințele clasei muncitoare, introducând pe conducătorii lor socialiști în țărâne, apoi asta o fac numai pentru a prețea tâmpină revoluția socială ori bolșevismul care se teme atât de mult d-l Clopoșel, și care apare ca un spectru îngrozitor pentru burgheșii noștri și apărătorii lor intelectuali, și care se va putea înlătura atâtea vreme cât va exista diferența de clasă, diferență ce alimentează lupta clasei muncitoare în contra clasei burghezo-capitaliste, luptă care se manifestă mai cu seamă la orașe odată cu dezvoltarea industrialismului care este condiție de viață a oricărui stat capitalist.

Prin urmare industrialismul concentrat e acela care determină lupta de clasă, ce caracterizează miscarea muncitorilor, iar nu bolșevismul un Rakovski, care ar fi după părerea d-lui Clopoșel o surescenență bolnăvicioasă a socialismului marxist. Prin asta d-l Clopoșel a dovedit că străin cu totul de socialismul științific marxist.

Socialismul este o știință, o concepție a formelor de societate ce va înlocui societatea burghezo-capitalistă din zilele noastre, ele știința aceea, care a fost decretată de motive de zeci de ideologi ai clasei capitaliste, și cu toate acestea această concepție trăiește și se manifestă cu multă tărie și cu violență în România unde și stările antercedente au fost mai violente și cu mai puțină violență în Ungaria, unde și stările au fost de așa natură, să manifeste în toată dealul românesc mai domol în raport cu ele prejuriile, și se manifestă în România ciocor unde familia Brătianu este hotărâtă să împ...

la țărani pământul lucrat de spița ei 500 ani după expresia d-lui Clopoțel.

Inimoasa familie Brătianu, care a ucis în 1907 11 mii de țărani pentru că au cerut pământ, iar acum s'ar fi schimbat deodată.

Și dacă toate acestea d-l Clopoțel nu le știe sau nu vrea să le știe, apoi acest fapt nu pledează în favoarea d sale.

T. Botirla.

Muncă de opt ore la zi.

Gazeta oficială din Viena a publicat zilele acestea legea, prin care se stabilește munca de 8 ore la zi în republica Austria germană. Legea intră în putere de drept la 8 Ianuarie st. n. 1919.

Părțile ei mai însemnate sunt:

În fabrici timpul de muncă poate fi cel mult de opt ore. Lucrătorii tineri sub 16 ani și femeile de orice vârstă nu au voie să lucreze în fabrici mai mult de 44 ore pe săptămână; Sâmbăta vor încheia munca la amiază, la orele 12. Dacă prin vr'un *contract colectiv*, timpul de lucru ar fi stabilit cu cel mult 48 ore pe săptămână, atunci s'ar putea lucra în una sau mai multe zile din săptămână peste opt ore, însă nu se permite să se lucreze în total peste numărul orelor stabilit în contractul colectiv.

Pentru lucrări, cari trebuiesc făcute înainte sau după orele prescrise de lucru (aprindearea ocului la cazan, curățire etc.) nu există obligațiunile de opt ore la zi; tinerii însă sub 16 ani, dacă sunt întrebuințați la lucru de felul acesta, nu au voie să lucreze peste 44 ore în săptămână. Plata este cel puțin cu jumătate mai urcată pentru lucrătorii, cari îndeplinesc astfel de lucru (încălzit, curățit) peste cele opt ore la zi. Legea dă voie să lucreze lucrătorii peste orele prescrise numai în cazuri excepționale. Orelor suplimentare vor trebui plătite cu cel puțin 50% mai scump. Dacă lucrătorii sunt angajați cu bucată, prețul orelor suplimentare se calculează astfel, că se dividează numărul orelor din săptămână cu suma câștigată în bucată, iar la rezultatul acesta se mai adaugă apoi sporul de cel puțin 50%.

Legea aceasta trebuie să se introducă și la noi. Consiliul dirigent român să-și fie de datorie să se îngrijească într'adevăr de interesele muncitorimeii, așa cum adunarea dela Alba-Iulia a hotărât.

Institute rurale în Canada.

Interesante institute s'au înfiripat în Canada în curând se vor organiza și în Anglia. Se numesc: *Institute rurale pentru femei*.

Buletinul internațional ce l-au comunicat ne prezintă următoarele proiecte de acțiune: trezirea interesului femeii pentru agricultură, dezvoltarea întreprinderilor cooperative, încurajarea industriilor locale și familiare, studiarea chestiunilor de economie casnică, înjgheburile centrurilor de viață socială și de educație.

Din aceste proiecte se observă spiritul evolucionar de care sunt conduse, îmbinând acțiunea individuală cu cea colectivă și astfel forțând aceste institute o trecere spre socializarea sa.

Observându-se și în Canada starea de stagnare în dezvoltarea satelor în ce privește înosebi igiena și economia casnică institutele rurale de femei dezvoltă însemnătatea cooperativităților și organizează cumpărarea în comun a sămințelor, cepelor, plantelor, florilor, Clopn mici expoziții rurale încurajează munca districolă.

Până când acum tinerele econoame sunt singure să pregătească singure — fiecare pe seama ei a niliei sale — din lapte unt, din leșie săpun, să conserveze fructele și legumele, le: institutele rurale creiază fabrici cooperative de dulceturi și conserve, de săpun, apoi cu țării, depouri de ouă, institute de spălat ș. a. m. Ele cumpără în comun vacuum cleaner pentru curățirea prafului din odăi, stofe, covoraș, violonceli de împletit și cusut ș. a., care apoi se dă pe rând la dispoziția fiecărei familii.

În toată aceste institute rurale sunt centre culturale. Abonează reviste, foi tehnice și științifice. O sală pe întâlnire întrunește locuitorii și împ

la distracții literare ori sportive, iar prin conferințe științifice populare încurajează inițiativele folositoare începând cu lupta contra fumului, muștelor și a prafului, până la însemnatele acțiuni pentru aducerea apei, susținerea drumurilor, igiena școlilor.

Institutele rurale se silesc să răspândească ideea că cooperatiunea întotdeauna micșorează munca și mărește bunăstarea. Nu există pătură muncitoare, care să poată trage mai mult folos din organizarea acoperirii în comun a lipsurilor sale, ca econoamele dela sate și orașe.

Scrisori de pe sate.

Streza-Cârțișoara, 10 Decembrie 1918.

Doriți Tovarăși!

Sunt convins, că veți fi presupus că nu voi mai fi între cei vii, ne mai dând semne de viață atâta timp. Reacțiunea, care aici la marginea țării a bătuit până în ultimul moment nu m'a lăsat să mă mișc. Ce mi-a fost posibil am lucrat prin besna ce m'a înconjurat, ar fi fost multe de dat în vileag, însă am fost cu călușul în limbă și cu mâinile ferecate, jandarmii călăului Tisa m'a avut în vedere zilnic, eram presupus de mare iredentist, naționalist înfocat, socialist la culme, tot pasul îmi era pândit de toată mișcarea, trebuia să-mi dau seamă. Toate cărțile tipărite în România, ori de ce cuprins ar fi fost, am fost silit a le îngropa în pământ. Ce mi-a mai rămas neafiate de ei în pripă. Când le-am scos din pământ, le-am aflat jumătate putrede și au fost de toate la vreo 400 cărți scumpe, unele de câte 3—4 volume, fiecare volum câte 4—800 pagini, între cari și cronica românilor de George Șincai, cu care mi-a fost gândul să înființez o bibliotecă la noi în comună, de care lucru încă sunt nedespărțit. După înfrângerea oștirilor României foarte mult timp am dus o viață de sihastu, în care timp dacă aș fi scos fața la lumină, aș fi fost cu siguranță târât pe la Cluj s'au aiurea, însă numai după ce mi-am pus toate în rând și m'am provăzut cu martori tari pentru timpul cât a stat armata române pe la noi, apoi m'am sălășluit în casa mea proprie. Câtă dragoste a avut de mine când m'au văzut vă puteți închipui, însă cu toate apucăturile lor am ieșit fără să le gust dulceața dela Cluj sau Sopron.

Am primit invitarea telegrafică pentru Alba-Iulia, dar boala spaniolă m'a împiedecat de-a lua parte. Nu mi-a rămas alta de făcut decât să urez membrilor din noul ministeriu român succes bun și o grabnică izbândă ideilor socialiste, iar regatelor ce mai sunt să se dea peste cap ca pasărea din halima și să devină republică. Iar lui Wilson, Mesia veacului al XX-lea îi urez momente neperitoare pe toate piețele lumii.

Cu salut frățesc:

Constantin G. Folea.

Nemulțumiții din Budapesta.

În timpul din urmă tot mai mult se agită câțiva tovarăși din Budapesta, cari nu se pot împacă cu hotărârea dela Alba-Iulia și cari cred, în naivitatea lor, că ceea ce s'a făcut acolo se va mai putea desface. Ei răspândesc manifeste de propagandă, în cari agită contra unirei cu România, iau parte la adunările de protest ale șovinistilor maghiari, declarând în numele muncitorimeii române, că voiesc să rămână și mai departe în cadrele statului maghiar și conchiamă chiar un congres la Budapesta cu scopul de-a desaproba pe delegații socialdemocrați dela Alba-Iulia, cari au votat unirea. Ei voiesc să-și aleagă chiar un nou comitet, care să înlocuiască pe cel vechiu de până acuma.

Toată acțiunea aceasta a câtorva inși, cari n'au nimic comun cu grosul muncitorimeii române, o privim ca nevătămă-

toare și suntem siguri, că nu va avea nici un răsunet. Pentru orientarea tovarășilor și a opiniei publice ținem de lipsă însă a arăta cine sunt acești nemulțumiți și mai cu seamă cine stă la spatele lor. E de lipsă aceasta cu atât mai mult, căci mai cu seamă gazetele maghiare prezintă lucrurile în așa mod, ca și când prin zarva celor din Budapesta partidul socialdemocrat român s'ar fi desbinat în două tabere, cari nu se înțeleg. Adevărul e, că unii dintre nemulțumiții din Budapesta, până la revoluție nici nu făceau parte din mișcarea noastră, iar alții deși se numeau de socialiști, stăteau rezervați la o parte și din munca agitatorică nu-și prea luau partea. Aceștia s'au adunat acum laolaltă și după mutarea Comitetului central din Budapesta la Sibiu, au început a face pe grozavul, făcând declarații prin gazete, luându-și aere de conducători și conchemând „congrese internaționale socialiste românești”. Sunt printre dânșii și oameni de bună credință, cari necunoscând adevărata situație, cred că fac bine ceea ce fac. Aceștia în cel mai scurt timp își vor da seamă de calea greșită pe care au apucat, însă adevărații „conducători”, cei cari încălcesc itele și se pupă în bot cu Apáthy la Cluj, aceștia pot fi priviți și judecați din alt punct de vedere. Prin acțiunea lor ei voiesc să provoace încurcături și neînțelegeri în sânul muncitorimeii române, și pentru acest fapt trebuiesc trași la răspundere. Congresul nostru, conchemat pe zilele de Bobotează la Sibiu va fi chemat să judece și să se pronunțe asupra faptelor acestor indivizi, însă și până atunci e bine să știm cine sunt respectivii. Luăm deocamdată pe trei dintre dânșii: Dr. Alexici, Ștrengar și Costică Atanasiu.

Cine e Dr. Alexici? O unealtă a tuturor guvernurilor reacționare maghiare de până acum. Înainte de revoluție el a redactat foaia guvernului „Poporul”, în care numai pentru socialism nu făcea propagandă. Acest domn văzându-și acum primejduită existența, a încercat să intre în partidul național român, însă a fost respins. Astfel s'a pus din nou în serviciul guvernului maghiar — și sub masca că face socialism, încearcă să se vâre printre muncitori, semănând zavistie și discordie între ei. Atunci când socialiștii erau prigoniți, când trebuia să lupti și să jertfești pentru ideea socialistă, d-l Alexici nu și-a ținut de datorință să lupte cu noi, ci din contră stătea în slujba dușmanilor noștri de moarte. Iar acum, când socialismul a ieșit învingător, când vechii stăpâni ai d-lui Alexici au fost doborâți, — dânșul vine la noi și face pe conducătorul socialist. Astfel de oameni merită numai disprețul nostru.

Cine e Ștrengar? Dânșul e cel care a declamat la Cluj împreună cu șovinistul Apáthy că nu voește să se alătore la România, ci pretinde ca statul maghiar să rămâie neatins și neciuntit. Și aceasta a îndrăznit Ștrengar s'o spuie în numele întregii muncitorimeii române din Ungaria, Transilvania și Banat. Cine l-a însărcinat spre a face declarația aceasta, nu știm, dar știm că la Alba-Iulia, la consfătuirea separată a delegaților socialdemocrați, unde Ștrengar a susținut propunerea ca partidul socialdemocrat român să nu adereze la

unire, din 60 de delegați nici unul n'a sprijinit propunerea lui. Și știm că la conferința de partid ținută la Alba-Iulia, după adunarea națională, chiar și Ștrengar, în calitate de președinte al conferinței, a declarat că și-a schimbat părerea ce-o avea la consfătuirea dinainte de amiazi și aprobă acum hotărârea noastră de-a ne uni cu România. Cum vine acum totuși să declare contrarul și să spuie că vorbește în numele socialdemocrației române? Și cum vine dânsul să se declare că ar fi chiar secretarul partidului socialdemocrat român? De unde atâta îndrăzneală de-a întortochi lucrurile și de-a spune neadevăruri? Ștrengar ar face cu mult mai bine dacă ar căuta să se spele de acuzele ce i se aduc în legătură cu pierderea banilor încredințați lui la miliție, pentru care lucru a stat atâta timp închis, căci deși e azi liber, foarte ușor se poate întâmpla ca să mai ajungă odată la Seghedin. Asta ar fi pentru el mai important decât râvna de-a face pe „secretarul”, dând ocazie la nebănuitori să creadă că partidul socialdemocrat român a decăzut într'atâta, încât secretarul său e chiar un „ștrengar”.

Cine e Costică Atanasiu? Un tânăr neresios și fără nici un simț moral, care nu demult făcea prin Budapesta tot felul de șarlatanii, ocupându-se cu diferite gheșeftării necinstite. După izbucnirea revoluției acest Costică a venit și el în mișcare, îmbiindu-și serviciile partidului socialdemocrat. Secretarul partidului, tov. Farkas din Budapesta, care nu-l cunoștea dinainte, l-a trimis spre a face agitație în provincă. Intorcându-se din Bistrița, unde-a fost trimis, a refuzat de-a mai merge în altă parte pe motiv că nu se mai duce pentru 40 coroane la zi, ci se pune la dispoziția Consiliului național maghiar din Cluj, căci acolo capătă 100 coroane la zi. Astfel a și făcut. Pentru el acesta eră un gheșeft mai bun.

Astfel de oameni conchiamă congrese de protest și lucrează împotriva Comitetului central din Sibiu. Acești oameni lipsiți de caracter vorbesc în numele muncitorimei române. Cine are încredere în ei — urmeze-le. Noi ne-am făcut datoria să-i arătăm așa cum sunt.

Adunare în Criștior.

Criștior, 22 Decembrie.

Joi și Vineri (19 și 20 Decembrie n.) au fost zile de sărbătoare pentru băieșii din Criștior și jur (com. Hunedoarei).

Tovarășul Ion Flueraș, șeful resortului Ocotirilor Sociale, a venit în mijlocul nostru, a venit să mai vadă de noi.

Eră așteptat aici cineva din partea Comitetului central al partidului. Întâmplările mari din zilele din urmă ne făceau să fim nerăbdători în această așteptare a noastră.

Cu iuteala fulgerului s'a lăfit vestea printre noi, că Vineri (20 Decembrie n.) vom avea adunare. Toți, tineri și bătrâni, muți dela îndepărtări de peste 15 kilometri, ne-am grăbit spre locul adunării. Eram peste 1200 băieși din minele de aur.

Tovarășul Flueraș a luat cuvântul spunând cam următoarele:

Am fost pentru unirea cu România, fiindcă poporul nostru eră indoit asuprit: ca români și ca clasă socială. Eram datori s'o facem aceasta și în fața istoriei. De altcum tocmai din punct de vedere socialdemocrat un stat, un popor numai prin limba lui națională se poate desvolta.

Trecând la soarta noastră a băiașilor ne spune, că direcția, cu care a stat de vorbă, aprobase un spor de plată de 100%. Deși nici acest spor nu poate să ne împace pe toți, direcția a făgăduit să mai sporească plata icicolo, unde cu tot sporul dat, tot mică a rămas, încât pentru bucate (alimente) și haine, de cari ducem mare lipsă, direcțiunea a făgăduit, că va face ce-i stă în putință. Dacă nu va putea să procure haine, cari lipsesc și în streinătate, atunci ne va da o sumă de bani oarecare, pentru a ni-le târgui noi de unde vom putea.

Tovarășul Flueraș ne mai spune că s'a înțeleș cu Direcția, ca pe viitor numai muncitorii organizați să poată lucra în băi. Acei cari nu vreau să se organizeze trebuie să părăsească băile. Iar lucrători noi pot fi primiți numai pe lângă o dovadă din partea comitetului nostru, că sunt organizați.

Cât pentru plângerea Direcțiunii că noi muncitorii am furat aur, tovarășul nostru ne spune, că dacă de fapt s'a întâmplat în trecut lucruri de furt, acestea se puteau motiva cu plata cea mică ce o căpătam. Acum însă să ne lăpădam de astfel de lucruri. Să cerem plată, dacă nu ne ajungem cu traiul, dar să nu furăm. Noi socialdemocrații nu ne răzimăm pe baionetă, noi cu cinstea noastră vrem să ne ajungem scopurile noastre. Numai fiind oameni de cinste putem să cerem cu fruntea ridicată, aceea ce trebuie să ni-se dea.

A explicat însemnătatea internaționalismului, care își are scopul, ca muncitorimea fără deosebire de neam și religie să-și dea mâna și să lupte împreună pentru desrobirea lor, a clasei muncitoare.

Mult ne-a bucurat însă faptul, că tovarășul nostru Flueraș ne-a adus un *comisar muncitoresc* în persoana tovarășului Ioan Budeanu. Comisarul acesta, recunoscut și de Direcțiune, va avea chemarea să conducă mișcarea noastră, servind de legătură între noi și Direcțiune.

E o întocmire bună, dela care noi nădăduim mult.

După tovarășul Flueraș vorbește tovarășul Ion Budeanu, care cere încrederea noastră, făgăduind a munci cu toate puterile sale pentru îmbunătățirea sortii noastre și pentru ridicarea socialdemocrației, singura ducătoare la scopul vieții noastre.

Adunarea se încheie între strigăte furtunoase de „să trăiască” la adresa vorbitorilor.

Toți ne-am îndepărtat dela această adunare cu o negrăită mulțămire sufletească. Din cuvintele tovarășului Flueraș am scos noi nădejdi pentru viitor, cari ne dau și mai multă putere de luptă.

Băiașul.

Marea adunare din Orăștie.

Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Orăștie a ținut în ziua de 19 Decembrie n. o întrunire publică unde pe lângă cinci sute de muncitori a luat parte și pătura inteligentă română.

Adunarea a fost deschisă de însușitul președinte Ioan Herța, care în cuvinte frumoase arată scopul adunării apoi dă cuvântul d-lui G. Todica din Geoagiu, care face istoricul organizării muncitorilor având de profesori de căpetenie pe Marx, Lasalle, Engels și Bernstein.

Leagă începutul socialismului de anul 1840 și spune, că leagămul acestei organizări pentru apărarea intereselor muncitorilor a fost în Anglia, motivând afirmațiunea aceasta cu așa-numitele *cărți albastre* ale acestei țări, unde să face prima oară amintire despre socialism, de o reacțiune contra pretențiilor oamenilor cari dau lucrul, și pretind mai mult spor dela lucrător, decât un fizic omenesc este în stare de a împlini. Oamenii aceștia, cari dau lucrul, — dar ei de fapt nu lucrează — îi numim noi astăzi capitaliști. Organizarea lucrătorilor contra acestor oameni a avut și are și astăzi multe scopuri, dintre care e și scopul apărării intereselor economice ale lucrătorilor.

Spiritul timpului putem zice că până la ivirea secolului (veacului) al XX-lea eră de atare, că pătura aristocratică nu pune seama pe ceice de fapt susțin lumea prin sudoarea feței lor, ba pun foarte puțină seamă pe lucrători, cari — precum știm — sunt fără excepție vlăstarii colibelor.

Aceasta însă n'a putut merge așa până nesfârșit, căci precum vedem s'a lovit cu cap de zidul făurit din piepturile celor mai tari, și oprit sistemul acesta izbindu-se de puterea pozitivă a proletarilor.

... Socialismul astăzi are prezent și precum vedem din semnele zilelor ce le trăim va avea și viitor, viitor puternic. Zice mai departe d-l G. Todica, că socialismul are scopuri mai înalte, cum este însușirea culturii, că numai însușindu-ne cultură putem să ne apucăm de scopul final.

Al doilea orator a fost d-l C. Baicu, în prezent director, care îndeamnă muncitorii la cultivarea pentru a fi demni de ideile socialiste. Președintele Herța în mari aplauze închide adunarea.

Proclamarea oficială a Unirei.

„Monitorul oficial” din București publică decretul regal al Unirei. — Reforma agrară și reforma electorală. — Miniștrii ardeleni în guvernul din București.

„Monitorul oficial” din București a publicat săptămâna trecută următorul decret regal:

I.

Ținuturile române asupra cărora a hotărât adunarea națională română din Alba-Iulia la 1 Decembrie 1918 se alipesc odată pentru deauna de Regatul român.

II.

1. Până la înfăptuirea definitivă a întregii României, teritoriile de cari a hotărât adunarea națională din Alba-Iulia la 1 Decembrie 1918 vor fi administrate de către actualul Consiliu dirigent.

2. Rămân sub administrația guvernului român următoarele resorturi: Externele, vama și armata.

3. Ținuturile alipite României conform hotărârii din Alba-Iulia vor fi reprezentate în guvernul regal român prin miniștrii fără portofoliu.

4. Pentru diferitele chestii ce privesc aceste teritorii se vor numi prin decret regal comisiuni speciale după recomandăția miniștrilor fără portofoliu.

5. Consiliul dirigent din Sibiu ne va supune înainte de toate pentru toate teritoriile ce sub ocărmuirea lui o reformă electorală pe baza votului universal precum și un proiect de reformă agrară și asta cât se poate de curând.

Pe baza acestui decret unirea noastră cu România poate fi privită ca împlinită. Consiliul dirigent din Sibiu a delegat din sânul său în guvernul din București pe d-nii Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Vasile Goldiș și Ștefan C. Iancu. Dânsii vor fi miniștrii fără portofoliu în guvernul român.

În treburile interne ale teritoriilor alipite României va dispune și mai departe Consiliul dirigent ales de adunarea națională din Alba-Iulia. Acest consiliu va crea și reforma electorală cât și reforma agrară.

Cu pregătirea reformei electorale a fost însărcinat d-l Dr. Ioan Suciu, iar cu reforma agrară d-l Dr. Victor Bontescu. În timpul scurt aceste reforme vor fi isprăvite și puse în practică.

Tratativele de pace se încep numai în Februarie.

Lumea așteaptă cu nerăbdare să se înceapă odată tratativele de pace, să se hotărască odată soarta neamurilor. Dar se vede că trece încă mult până ce vom avea pace. Ai vine știrea din Paris că tratativele de pace ar începe să se începe numai în Februarie. Atunci aliații din Ententa vor căuta a se înțelege între ei.

Wilson a călătorit săptămâna trecută în Anglia, unde a fost primit cu mare alăulare așa ca și în Paris. El s'a sfătuit acolo cu

ministrul englez Lloyd George și cu alți bărbați de stat englezi. Se anunță că la consfătuirile acestea s'a hotărât că Ententa a renunțat la planul de-a trimite trupe în Rusia cu scopul să doboare regimul bolșevist.

Congresul socialiștilor români din Budapesta.

În momentul când punem foaia sub tipar, se sosesc gazetele maghiare din Budapesta, care raportează pe pagini întregi despre așa zisul congres al tovarășilor din capitala Ungariei, cari s'au întrunit și au protestat acolo contra hotărârii dela Alba-Iulia, adecă contra unirii cu România.

Din rapoartele acestea reiese însă, că toți cei adunați la Budapesta nu reprezintă muncitorimea română din fosta Ungarie, ci partea cea mai mare dintre ei sunt cetățeni din România, cari trăiesc acum prin Budapesta și Viena. Prin urmare ei n'aveau nici un drept să vorbească în numele muncitorimei române. Ceilalți tovarăși, cari sunt dintre ai noștri, vor trebui să-și dea seamă de faptele săvârșite, căci trebuie să știe ori și cine, că unitatea partidului n'o poate sparge nimeni fără nici o răspundere.

Printre tovarășii, cari au luat parte la acest congres sunt și următorii: Traian Novac, Victor Brățfălean, Vasile Dobrescu, apoi Ștengar și alții. (Ne mirăm cum se poate ca Dobrescu să fie în numărul trecut din „Adevărul” făcuse declarație destul de chibzuită, a primit totuși să fie numit de președinte al acestui congres).

Un anumit tovarăș Gogu din Viena, care și el a vorbit la congres, ar fi declarat acolo că toți tovarășii cari au primit unirea la Alba-Iulia, sunt trădători clasei muncitoare române. Tot în senzul acesta au vorbit și ceilalți vorbitori.

Despre hotărârile ce s'au luat nu avem încă cunoștință. În numărul viitor vom raporta mai larg despre tot decursul consfătuirii.

Răspunsul cel mai potrivit față de învinuirile aduse cu atâta ușurință de tovarășii din Pesta, va da adevăratul congres al muncitorimei române din Ardeal, Banat și Țara ungiurească, care se va ține la Sibiu în zilele de Bobotează.

ȘTIRI.

— **Generalul Berthelot la Sibiu.** În drumul său prin ținuturile locuite de români, generalul Berthelot, după ce-a trecut prin Oradea Mare, Cluj, Sătmar, Gherla și alte orașe, Miercuri dimineață a sosit la Sibiu. Aici a fost întâmpinat la gară de întreg Consiliul directorial.

Îndată după sosire, generalul Berthelot a primit deputațiunile. Între acestea se află și așezăminte, a socialdemocrației române din Sibiu, care l'a salutat și a dat expresie recunoștinței față de faptele, pentru stăruințele Franței și a Statelor Unite de a ne putea încheia atât în privința politică cât și socială.

Generalul Berthelot răspunde că se bucură de socialdemocrația română începe a se înfăptui. În Franța și în multe alte state mari europene ea a făcut până acum adevărate minuni, prin conlucrarea ei la viața de stat și la cultura răspândită în masele muncitorești. În țara noastră există muncă fără instrucție — a generalul mai departe — cum nu poate exista instrucție fără muncă. Nedespărțită este de alta. Dorește izbândă socialdemocrației române, spre binele muncitorimei și al poporului român. Generalul a dat mâna cu fiecare membru al deputațiunii. Notăm, că deputația țării noastre a fost condusă de tovarășul Ion Apoloni, care i-a vorbit generalului în limba franceză.

Apoi au decurs în Sibiu festivități mari în onoarea generalului francez. Întreg orașul s'a sărbătorit pe un aspect de sărbătoare. Din satele din jur a venit un popor foarte mult a venit spre a întâmpina generalul Berthelot, care e comandantul superior al întregii armate a Ententei din Balcani. Seara generalul a plecat spre București.

— **Efta Gherman...** Osândit la moarte pentru instigare... Și agrățiat... Scapă din ghiarele morții, ca să fie judecat la pedeapsă de 20 ani închisoare... Și vine vântul furtunei, să deschide poarta și Efta Gherman iese palid și fericit. A scăpat... Blăstămata Austrie, cu sute de ciracii ei, a vrut și pe Efta să-l nimească, să-i sugrume cuvântul. Și funia călăului a căzut de pe spânzurătoare. Sbirii și judecătorii au fugit speriați și rușinați de soare... Căci soarele, soarele libertății pătrunde peste orice fereastră și trezește sclavul adormit de lacrimi și suferințe. Căci vântul, vântul furtunei a fost și este și va fi totdeauna liberator...

— **Aradul a fost ocupat de trupe franceze.** Săptămâna trecută au sosit în Arad câteva sute de soldați francezi din coloniile africane, cari s'au grăbit a ocupa Aradul în urma întâmplărilor sângeroase petrecute acolo săptămâna trecută. Francezii vor desarma pe toți gardiștii, atât maghiari cât și români, reluând ei susținerea ordinii. În scurt timp vor sosi la Arad trupe române, cari vor înlocui pe francezi, iar aceștia vor trece în Banat, spre a înlocui acolo pe sârbii cari au căpătat ordin spre a se retrage. Linia ferată Timișoara-Veșet a fost ocupată deja de trupe franceze.

— **O înțelegere cu partidul socialdemocrat din Ungaria în chestia organizațiilor muncitorești din Ardeal.** În urma ocupației românești din Ardeal, se impune întrebarea ce va fi cu organizațiile muncitorești de pe acest teritoriu, cari până acum aparțineau toate centrelor din Budapesta. Pentru rezolvirea acestei chestiuni Comitetul central din Sibiu a trimis o delegație la Budapesta, în persoana tovarășilor Tiron Albani și Ioan Mihut, cari să discute și să se înțeleagă cu tovarășii din Budapesta în această privință. Când scriem aceste rânduri nu știm încă nimic despre rezultatul misiunii lor. În numărul viitor vom da deslușirile de lipsă.

— **Consiliul național român din Cluj** anunță cu întristare moartea tânărului *Octavian Petroviciu*, student la liceu. Unul din gloanțele dușmane, ațintite asupra clădirii Senatului național român din Cluj, a stâns o vieață plâpândă și a făcut din copilul fraged un martir al cauzei românești. Rămâie-i curat numele în cartea neamului!

— **Vremea trece, pietrele rămân...** Un tovarăș ne scrie: „Am fost înainte cu câțiva ani în Sibiu. Cum firea mea e curioasă, m'am dus la o librărie, să-mi cumpăr cărți. Vreți trepetnicul? Ori versuri de Smara? Ori romanul cucoanei Eleftera? Ori poate vreți minunatele povestiri ale generalului Teacă? Mă întrebă librarul, I am răspuns: dă-mi domnule *Capitalul*? Dă-mi cărți de Marx Jaurès ori Bebel. Librarul să uită la mine cu compătimire. Autorii ceruți îi erau necunoscuți... Firește, am ieșit indignat din librărie și stătui în fața vitrinei. În vitrină era icoana nemuritorului împărat Francisc Iosif și nemuritoarea sa soție Elisabeta... Au trecut mulți ani de-atunci. Revii în Sibiu, și în aceeași librărie caut pe Marx. Librarul mă compătimește... Etc... Ies indignat etc... Înaintea vitrinei mă opresc. Și în vitrină sunt expuse icoanele regelui Ferdinand și a reginei Maria...”

— **Marea reușită a guvernului englez la alegeri.** Zilele trecute au decurs în Anglia alegerile pentru parlament. Rezultatul alegerilor arată marea succes al guvernului, căci partidele ce sprijinesc guvernul au ieșit biruitoare, iar foștii miniștrii liberali au suferit o înfrângere nimicitoare. Au căzut la alegeri aproape toți deputații pacifiști. Chiar și fostul ministru muncitor Henderson a căzut. Coaliția guvernamentală a câștigat 469 mandate, sau o majoritate de 239. Partidul muncitoresc a câștigat 75 mandate.

— **Congresul amployaților administrativi români.** Amployații administrativi (comitatensi și comunali) români de pe teritoriul celor 26 comitate, cari cad sub imperiul Consiliului dirigent român din Sibiu, sunt invitați la un congres, care se va ține în 12 Ianuarie 1919 st. n. la orele 10 a. m. în sala de ședințe a comitatului Sibiu cu următorul program: 1. Discușiune asupra introducerii administrației românești. 2. Înființarea Reuniunii amployaților administrativi români. 3. Eventual alte propuneri. Participanții sunt rugați a se anunța până în 9 Ianuarie 1919 st. n. la președintele comitetului aranjator

d-l Ioan Henteș, vicepreședintele sedrii orfanale comitatense din Sibiu. Eventuale lucrări pentru congres sunt a se prezenta cel mai târziu cu ocaziunea sărei de cunoștință.

— **Școală de stenografie românească în Sibiu.** La 22 Ianuarie 1919 st. n. se începe la Sibiu un ciclu de prelegeri de stenografie românească, sub egida și sub controlul Asociațiunii. Instrucția va ținea trei luni. Ceice doresc a participa la acest curs, să se anunțe la d-l Vasile Vlaicu, funcționar sup. la „Banca Generală de Asigurare.”

— **Un Leu două coroane.** Comandatura militară română a hotărât cursul Leului român în două coroane. Astfel Leul român prețuește cât două coroane ungare și fiecare este obligat a-l primi.

— **Preot barbar.** Nu e timpul ca să lovim în oameni acum, numai dacă avem motive serioase de-a face. Din Berini, comit. Timiș, ne scrie un vechiu și conștient tovarăș următoarea epistolă: Stimați tovarăși! La 17 Noemvrie am ținut în Berini o adunare populară unde s'a ales Consiliul și garda națională. Dascălul a ținut o vorbire în care a spus că suntem uniți cu toții și a explicat foloasele unirii. Noi cetitorii „Adevărului” am stat rezervați căci nu primisem „Adevărul” și nu știam ce poziție să luăm, pentru că noi suntem socialiști disciplinați. „Adevărul” de aceea nu l-am primit pentru că popa l-a oprit și ne-a spus în față că l-a oprit să nu-l mai cetim că vom fi împușcați. În timpul răscoalei, care a bântuit și la noi, tovarășii mei s'au adunat la mine și ne-am sfătuit cum să facem ca să restabilim ordinea, pentru că primisem „Adevărul” în care eram chemați să facem ordine. Și cât ne-a stat în putință am lucrat pentru a liniști pe oameni. După trecerea răscoalei a venit un automobil cu soldați și la ordinul părintelui au împușcat doi oameni, iar pe mine au început a mă urmări ca să mă împuște pentru că popa le-a spus că sunt socialist și fac propagandă pentru gazeta socialiștilor, deci trebuiesc împușcați. Am scăpat cu oamenii cinstiți din sat, cari au documentat purtarea mea loială. M.

Preotul din Berini desigur n'a luat notă de timpurile în cari trăim, el crede că și acum domnește regimul tisaist, când poporul poate fi ucis la ordinea oricărui slugoiu, fără a fi tras la răspundere. Cerem părintelui să-și schimbe purtarea, căci faptele de cari se face vinovat nu sunt deloc creștinești și nici nu se împacă cu noile legi ale țării.

— **Guvernul bolșevic rus vrea să încheie pace cu Ententa.** Guvernul bolșevic a trimis săptămâna trecută o telegramă lui Wilson, în care îmbie pace Ententei. În telegrama aceasta se spune: „Dictatura proletariatului nu este țelul nostru, ci e numai mijlocul spre a ajunge la altă orânduire socială.”

Cătră abonenții și cetitorii noștri!

Rugăm cu tărie pe toți abonenții noștri, cărora li s'a gătat abonamentul, să binevoiască a-și reînnoi abonamentul cât mai repede.

Trăim vremuri grele și mai mult ca oricând avem azi lipsă de-o foaie mai puternică socialistă. Să nu fie nici un muncitor român care să nu aibă pe masa lui „Adevărul”, singura foaie muncitorească din Ardeal, care de ani îndelungați a luptat neîncetat pentru drepturile poporului muncitor român.

Să sărim cu toții acum în ajutorul „Adevărului”, să-l răspândim și să-l întărim, căci întărindu-ne singura armă de luptă, ne întărim pe noi înșine!

Muncitori, ostași, plugari, toți depotriviți abonați și lucrați pentru „Adevărul”!

Redacția și Administrația

„ADEVĂRUL”

Sibiu, Strada Orezului Nr. 10.

Adunările socialiştilor din Iida-mare.

În urma schimbărilor mari de pe urma revoluției, muncitorii și țărani de pretutindeni au început să se miște, manifestându-și dragostea pentru libertățile câștigate.

În comuna Iida-mare s'au ținut trei adunări foarte populate. A vorbit tov. Vasile Mileșan, exprimându-și bucuria că și țărani români începe să se miște cerându-și drepturile sale.

Vorbește apoi tov. Toma Botirlă zicând între altele că dacă țăraniul nostru se află în mijlocul familiei sale, apoi asta se datorește în primul rând socialiştilor din Budapesta fără deosebire de naționalitate, cari au făcut revoluția răsturnând dela putere partidele conților și baronilor negri, cari voiau să mai țină poporul pe front încă un an de zile.

Luând mai departe în discuție raportul votat de adunarea națională română din Alba-Iulia, zice că trebuie să l primim, însă trebuie să stăm și mai departe de sentinela pentruca reformele promise să se și dea, căci numai atunci legile se vor face bune și drepte, când poporul va cere cu tărie, altfel domni niciodată nu vor da cât au promis.

Face apel în urmă la cei de față ca pentru a putea lucra cu mai multă tărie trebuie ca să ne înscriem și organizăm în partidul social-democrat din Ardeal, singurul ce luptă pentru interesul poporului muncitor.

Se alege în urmă comitetul care e compus în modul următor: Toma Botirlă, secretar, Vasile Mileșan, cassar, Bartos Crăciun, Simion Magos, Toma Hodean, Ion Sabău, Simion Sass, Iuana Augustin, Zaharie Lupșa, Mihailă Hodeian, membri în comitet.

Adunarea a luat sfârșit prin cântecul Marseleza, care a fost cu multă plăcere ascultat.

„Adevărul“ e singura foaie românească, care apără interesele muncitorimei. Fiecare muncitor român s'o cetească și s'o răspândească.

Fondul de agitație și al presei.

În zilele din urmă s'au primit următoarele sume:

Cor.
Colecta tov. Nicolae Oberșterescu din Lăpușnicul-mare: Nicolae Oberșterescu, Eftimiu Gherman câte 50 cor., Vasile Oberșterescu, Ioachim Bihoiu, Nicolae Vodă, Ilie Oberșterescu, Ștefan Iovanel, Danilă Romanov, Efta Romănu, Ionichie Iovanel, Nicolae Bihoiu, Meilă Chera, Gavrilă Oberșterescu, George Oberșterescu câte 5 cor. — Laolaltă 160.—

Colecta tov. Mărioara Nechifor, Făgăraș: G. Sima Măndean 40 cor., Ioan Nechifor 20 cor., Ioan Țințari 12 cor., Ioan Gimbășian, Nicolae Burlea, Dumitru Bălcăcian, George Filip, G. Muntean, George Recean, Petru Bălcăcian, Ioan Bălcăcian, Nicolae Zamfir, Dumitru Covoran, George Nechifor, George Bălcăcian câte 10 cor., Petru Bălcăcian, Nicolae Bălcăcian jun., Iosif Ciora, Constantin Hobian și George Corșetescu câte 5 cor., Nicolae Bălcăcian, Nicolae Florea, Ioan Pop Niți, George Ciocănelea, Eronim Ianga, Ana Vlăd V., Lețitia Nicolae, George Beclerean, Nicolae Țințari, Ana Bălcăcian și Maria Nechifor câte 4 cor., Ioan Maier, Elena Zamfir, Nicolae Florea, Iacob Maier, Toma Vișa, Andreiu Serbu, Victor Popărădu, Ioan Podgățe și Ana Demeter câte 3 cor., Nicolae Hobian, Constantin Răcean, Constantin Răurean, Maria Muntean, George Leția, Alexe Comșa, Nicolae Băceanu, Maria Daiciman, George Zamfir, Vasile Bălcăcean, Tănase Boieri, Simion Florea, George Florea, Ana Hobeian, V. F. Nistor Langa, George Eșeanu, Aron Căldărariu, Maria Șofariu, Maria Vișa, George Maier, George Borsan, Constantin Alutan, Elena Secelean, Resnicie Ioan, George Zamfir, George Săcărean, Maria Țințari, Petru Țenghea, George Zamfir și George Căldărariu câte 2 cor., Elena Căldărariu, Elena Iosif Găzdava, Maria Pop, Iosif Darea și George Zamfir câte 1 cor. — Laolaltă 360.—

Lista tov. Ioan Muntean Stîngaci din Dognecea: Dumitru Gavadină, Costa Peptan câte 10 cor., Nicolae Gruescu, Aurelia Muntean, Ioan Mărinu, Petru Axente Muntean, câte 4 cor., Bisokski Franz, Toma Balean jun. câte

3 cor., Nicolae Pateșan, George Muntean Stîngaci, George Muntean, ofician, Ilie Georgovici, Vasile Cioran, Costa Frunzaverde, G. Povarnă Potocian, Teod. Muntean, Ilie Floare Muntean, Petru Mărinu, Romulus Gongia, Constantin Modoran, Dumitru Istodor, Ștefan Bălean, Costa Grindear jun., George Costa Pateșan, Nicolae Netru Muntean, Costa Tismănari, George Goja jun., Ilie Stoica jun., Miska Schibich, Lazăr Ciorman, învățător, Ion al lui Todor Stoianovici, Ion Mărinu câte 2 cor., Anton Krischer, Constantin Dumitru Muntean, Dumitru Poerian, Ion Mărișnea: Petru Dumitru Stoica, George Jian, Petru G. Pănescu, George Semen Potocian, Nicolae G. Pănescu, Vas. Oravician Nic Nica Cristoi, Semen Muntean Ion Stan Căpriță, Nicolae G. Stoica, Costa Pănescu, George Potocian (tășitu) Costa George Grindean, Dumitru Ardetz, Costa Jian, Nicolae Șărămăt, Petru Matei Stoica, Constantin Boltean, Nicolae Pănescu (moșu), Sofronie Bengescu, George Venelescu, Ilie Veicelean, Ioan Telescu, Mihai Stoica, Ioan Stoica Nicolae Balean sen., Petru Muntean, Lazăr Vinulescu, Matei Gavadină, Costa Mărin, George Velcean, George Blidari, Matei Pateșan, Nicolae Vinulescu jun., Mihai Gărniță, Ion Constantin Poerian, Petru Căpriță alui Ioan, Ștefan Malasovici, Dumitru Stoianovici, Ilie Gongia, Ion alui Iosim Brebenari, Grigorie Vinulescu, Costa Barbu, George Pateșan, Nicolae alui Ion Boltean, Anton Iosim Anton Brebenari, Cotără Anton Brebenari, Nicolae Dumitru, Ion alui Iosim Gărniță, Dumitru Tismonari, Costa Cioba, Vasile Băreșan, Petru Ponoran, Lazar Kacooian, Ilie Stoianovici, Alexandru Potocian, Petru Matei Căpriță, Constantin G. Grindean, George alui Ion Potocian, Luca alui George Grindean, Coriolan Ardetz, Teodor Stoianovici, Mihai Bălean, Petru Cristoi Ilie alui Vasile Ponoran, Costa Țăran, Alexa Axentie Muntean, Coriolan Țăran, Iosif Poerian, Ion alui Mihai Poerian, Ioan alui George Stoianovici, Nicolae Margita, Ilie Bălean Ilie Hora, Mihai Modoran, Staicu Ponoran, Petru Nistor, Costa Ion Fărcășescu, Francisc Potocian, Ion Bălean, Iosim Bălean, Matei Bondoc Muntean, Ion Nicolae Gărniță, George Bordan, Sofronie Cristoi, Ilie Brebenari, George Șărămăt, Ion alui Ion Căpriță, Nicolae Grindean sen., Costa Tismănari, Dumitru Băcia, Ion George Muntean, Matei Băcia, George Băcia, Costa Bălean, Ilie Cristoi, Nicolae Stoianovici, Vladimir Muntean, Ion Capușan, Mihai alui Ion Potoian câte 1 cor., învățătorii din Secaș 5 cor. — Laolaltă 200.—

Secțiunea română din Dognecea (prin tov. Nic. Stoica)

Timotei Badea, Vulcan	50.—
I. Chereșanu	2.—
Din venitul petrecerii din Petroșeni	1000.—
Traian Marian, Sibiu	843.30
Din venitul petrecerii la Lupeni prin tovarășul Ștefan Bania	50.—
Petru Pandur, Vărbokșan	94.—
Constantin Ghimbășan, Prazsmár	40.—
Nicolae Simion, Mohu	10.—
Sofan Andrei, Kerpenis	10.—
Nicolae Opincar, Sebeșul săsesc	5.—
Constantin Aluta, Făgăraș	4.—
Eleonora Leményi	5.—
Vasile Goguță	11.—
Nicolae Neagu	10.—
Vasile Marincaș, Kásapatak	5.—
George Androne, Alsópian	5.—

La olaltă 2878 30

Suma arătată în numărul trecut: 5135 50

Total Cor. 8013 80

Activitatea noastră.

Apel către toate secțiunile și organizațiile noastre. Mutându-se centrul mișcării noastre la Sibiu, tovarășii conducători ai grupelor economice și ai secțiunilor noastre din țară sunt îndrumați ca toate informațiile și îndrumările de cari au lipsă să le ceară dela Secretariatul partidului socialdemocrat din Ardeal, Sibiu, Strada Orezului 10. Tot aici se trimite și darea de partid, precum și orice alți bani pentru mișcare.

*

Pentru tovarășii din Sibiu. Membrii Secțiunii române a partidului socialdemocrat, din loc, sunt avizați, că darea de partid se va încasa de cassarul secției G. Joandrea, în fiecare Sâmbătă seara între orele 6—7 seara, în localul ziarului „Adevărul“ (intrarea prin curtea Tipografiei W. Krafft, Strada Orezului 10).

*

Secțiunea română din Budapesta ține ședința în fiecare Duminică la orele 7 seara în localul său din sala mare a ferarilor, I. etaj din Kálvária-tér Nr. 19. Toți tovarășii din Budapesta au datorința de-a lua parte la aceste ședințe.

Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Brașov a hotărât înființarea unui curs de științe sociale, la care invită pe toți membrii săi precum și pe acei ce vor să aprobe de partidul socialist să ia parte. Ședințele se țin în fiecare Duminică la oarele 6—7 în localul partidului din Piața inului 34.

Poșta Redacției.

„Ruptura din partidul socialist“ este titlul unui frumos articol de fond din „Foaia poporului român“ (21 Dec.) în care „publicistul“ R. S. Molin (?) să năpustește furie asupra socialismului românesc. Ciudați oameni „gazetarii“ noștri. Inculți și inepti, se îmbulzesc pe la ziarele noastre și fac pe grozavii. În loc să rămâie vechea lor profesiune, de-a juca la popici și de-a face curte cucoanelor, se lăfăesc ca fel de fel de șefredactori. În lipsa controlului, firește domnișorii aceștia, îndrăznind să vorbească și să compromită ziarul. . . . Am arătat într-un număr al „Adevărului“, că „șeful“ unui ziar de profundă națională, nici habar n'are de socialism, pe care execută. Senza acestui articol este însă personalitatea autorului. Nu vom da prea mare importanță nici ilustrării necunoscut R. S. Molin, căci doar altă este datoria noastră. Noi nu suntem doicile minorilor. Credem însă, că e util, ca să atragem atențiunea celor ce conduc destinația neamului, ca să cenzureze acrobația gazetărească fără rost a unor minusculi, în a căror inteligență alături aburii alcoolului nu are încăperea ideea socialistă, idiosincrazii și egalității tuturor neamurilor. Că domnul Molin vrea să lucreze țăraniul român în loc de 6 ore pe 18 ore, de dragul unor fraze demagogice, că domnia consideră intrarea tovarășilor noștri în Consiliul dirigitorilor ca o goană după slujbă și că articolul d-sale băjbăie prostie — nu ne împoartă. Respingem însă atacul venit din partea unei anumite presei, care și azi, în pragul muncii adevărate, servește cauza odioasă a reacției publicând astfel de izulțe de canal.

Maria . . . D-ta te adresezi către redacție, ca să te mărită. Spui că ai 50 de jugăre de rământ. . . . Te rugăm în chestiunea aceasta să te adresezi presei burghuze, poate se va afla vre-un redactor, care dorește să se pătuască.

Fără nume, Cluj. Îți mulțumim de atențiune, dar știm că oamenii cinștiți își subscriu numele când trimite ceva. Noi n'am fost și nu suntem în contra unirii tuturor românilor, iar de faptele altora nu suntem responsabili.

Poșta Administrației.

I. Marcu, Boksánbánya. De aici foaia îți merge gulat, cauza că n'o primești e poșta. — S. Popa, Șerhermány. Ca mai sus. — T. Păcurar, Zator. Foaia oprimi regulat. — Petru George, Lelnek. Serie-ne cău câți bani ai trimis. Numai așa îți putem trimite foaia gulat. — N. Zsurka, Aninosa. Bani trimiși i-am primit în curent cu foaia până la finea lunii Ian. 1919. I. Ardean, Lancrăm. Foaia îți merge. Ești în rest de dela 1 Dec. 1918. — T. Corinda, Brad. Calendar de rete n'avem. De ce elalte adresați-vă librăriei W. Krafft Sibiu, Str. Orezului Nr. 10. — Meile Ruman, Fec. Am primit banii, însă ce ai scris pe coupon a fost e. Te rugăm scrie-ne ce ai voit să spui pe coupon. Am cîfrat că-ți trebuie calendar, te adresează librăriei Krafft, Sibiu, Str. Orezului Nr. 10. — T. Badea, Vărbokșan. Ca mai sus. G. Vanou, Aradkővi. Foaia am trimis-o săptămăna trecută așa după cum o ceri d-ta. Abon. expirat la 30 Noemvrie 1918. — V. Cainar, Nă. Bani i-am primit. Broșurile cerute nu vi le putem mite. — I. Ioachim, Dorog. Cărți și calendare nu adresați-vă librăriei W. Krafft, Sibiu. — V. Căldărariu, Torontálórosz. Bani mai cu înlesnire îi poți trimite mandat postal. Foaia numai atunci o vei primi regulat.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

AVIZ.

Am onoare a recomanda cu toată căldura P. T. Public restaurantul meu de pe Promenada Bretter, cunoscut sub numele:

„Bretterbierhalle“

ca cel mai plăcut loc de convenire pentru intelectualii români. Bucătărie ieftină și de prima clasă, vinuri de soiuri din ținutul Târnavei de cele mai renumite și curat manipulate; zilnic bere proaspătă de Cluj și în fiecare seară concertează cea dintâi muzică de țigari din Sibiu.

Pentru binevoitorul concurs al onoratului publice roagă:

Anton Josef Farkas